

La menace du nazisme

En Allemagne comme en Italie, le malaise intérieur et la crise économique qui suivirent la Première Guerre mondiale réalisèrent les conditions idéales à l'éclosion d'une dictature.

Après l'abdication de Guillaume II, l'Allemagne s'était transformée en république. En 1919, une assemblée nationale se réunit à Weimar pour élaborer une constitution.

Mais gouverner une Allemagne vaincue et mécontente n'était pas chose facile. La surproduction entraîna l'effondrement du mark et l'Allemagne fut incapable de payer les réparations exigées par les alliés. C'est pourquoi des troupes françaises et belges occupèrent la Ruhr en 1923. Le mécontentement général donna naissance à des changements de gouvernement et à des soulèvements. L'un d'eux eut lieu à Munich et fut dirigé par le général Ludendorff (voir page 151) et par Adolf Hitler. Ce dernier, ancien caporal, était le chef d'un jeune parti national-socialiste en plein essor, celui des nazis, dont l'emblème était la croix gammée. Mal organisée, cette révolte fut réprimée et Hitler fut conduit en prison.

A ce moment, la situation économique de l'Allemagne s'améliora. Grâce à un prêt accordé à l'Allemagne par l'Amérique, la monnaie s'assainit, et le gouvernement poursuivit une politique de paix. En 1926, l'Allemagne fut admise dans la Société des Nations.

Toutefois, Hitler n'avait pas dit son dernier mot. Pendant sa captivité, il avait écrit *Mein Kampf* (Mon Combat), livre qui retraçait sa carrière et faisait connaître ses vues politiques. Le peuple allemand, déclarait-il, était appelé à régner sur le monde. Les Juifs étaient les grands responsables

des malheurs de l'Allemagne. Le traité de Versailles était un *Diktat*, une paix dictée, dont il fallait tirer revanche.

Libéré après moins d'un an, Hitler réorganisa son parti. Il disposa bientôt de groupes paramilitaires, les S.A. ou Chemises brunes, et d'une garde de corps personnelle, les S.S., ayant pour chef Himmler. Aidés par des hommes tels que Goebbels, les nazis gagnèrent rapidement du terrain, tandis qu'une terrible crise économique provoquait le chômage de 6 millions d'Allemands. En 1932, les nazis avaient 240 membres au Reichstag, et en 1933, le président von Hindenburg nomma Hitler chancelier.

Après la mort de Hindenburg, Hitler devint le maître absolu, le Führer; sa police secrète, la Gestapo, anéantit ses adversaires. Tous les partis furent dissous et les dissensions à l'intérieur même du parti furent réprimées sévèrement. « Un peuple, un empire, un chef. »

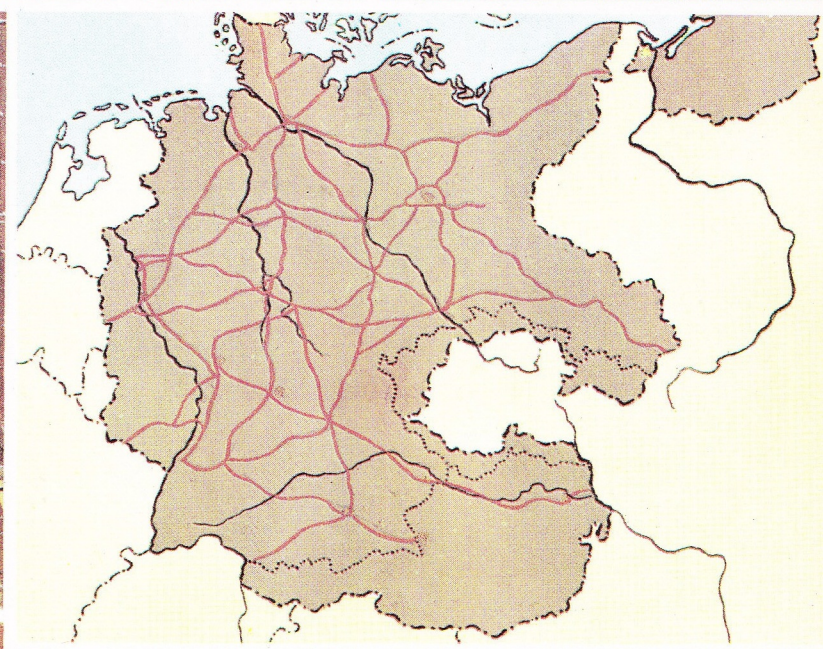
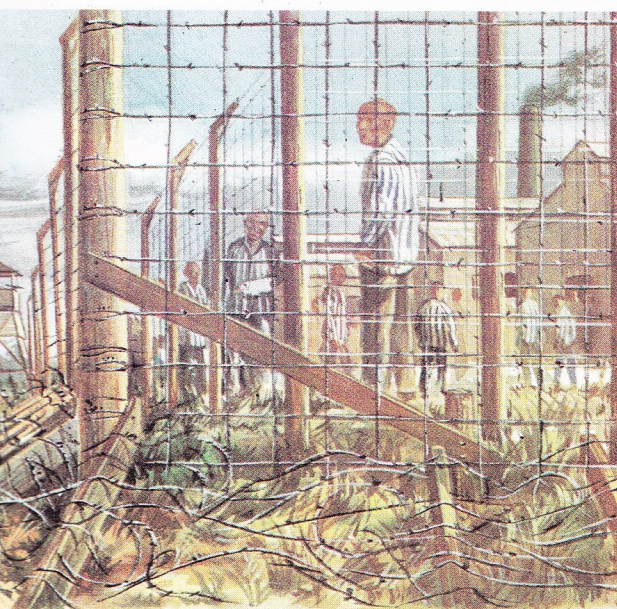
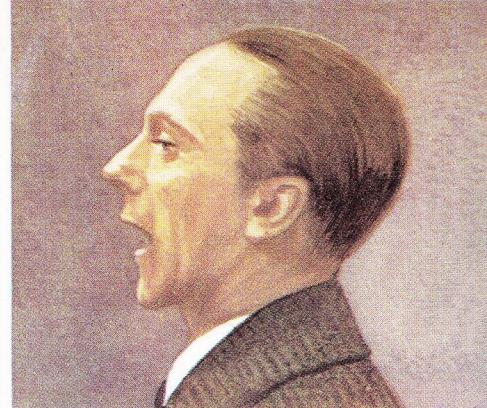
L'Allemagne hitlérienne se crée une mystique du travail. Par la construction d'autoroutes, Hitler réduisit de 90 % le chômage. Mais il réarme en secret. En 1938, il annexe l'Autriche, puis le territoire des Sudètes, en Tchécoslovaquie. Le reste de ce pays est envahi l'année suivante. Ensuite, Hitler s'empare de Dantzig et s'en prend à la Pologne... C'est la Seconde Guerre mondiale.

En même temps une vague de cruauté inouïe se répandait à travers l'Allemagne : des millions de Juifs, de Russes et de Polonais furent exterminés. Après la guerre, les responsables de ces massacres furent jugés à Nuremberg.

En haut : Himmler, Hitler et Goebbels.

Au milieu : un camp de concentration; une carte des autoroutes.

En bas : le banc des accusés au procès de Nuremberg.

DUITSLAND ONDER DE NAZI'S

Net als in Italië schiepen de onrust en de economische nood, die na de Eerste Wereldoorlog ontstonden, in Duitsland ideale voorwaarden voor de opkomst van een dictator.

Toen de keizer in 1918 afstand deed van de troon, werd Duitsland een republiek. In het begin van het jaar 1919 kwam een nationale vergadering te Weimar bijeen, met het doel een nieuwe grondwet op te stellen. Hierin werd de uitvoerende macht aan een president toegekend, de wetgevende macht aan een landdag of parlement. De president moest een kanselier kiezen, die in de landdag over een stemmenmeerderheid beschikte. Deze kanselier moest dan op zijn beurt een kabinet samenstellen.

Het besturen van een verslagen en ontevreden Duitsland bleek echter geen gemakkelijke taak. Tijdens de eerstvolgende jaren was de werkloosheid algemeen, de waarde van de mark daalde sterk en Duitsland was vrijwel niet in staat de door de geallieerden geëiste herstelbetalingen te doen. Om deze reden bezetten Franse en Belgische troepen in het jaar 1923 het Ruhrgebied. Herhaalde regeringswijzigingen en verschillende opstanden waren het gevolg van de moeilijkheden.

In 1923 vond in München zo'n opstand plaats, geleid door generaal Ludendorff en Adolf Hitler, de leider van de nieuwe, maar groeiende nationaal-socialistische partij, de nazipartij, die de swastika, het hakenkruis, als embleem had. De opstand was slecht georganiseerd en werd gemakkelijk onderdrukt, waarbij Hitler, een voormalig korporaal van het Duitse leger, in hechtenis werd genomen.

De economische vooruitzichten begonnen te verbeteren. Een plan, dat door de Amerikaan Charles G. Dawes was opgesteld, voorzag voor Duitsland in een mildere regeling. Spoedig voerde men een munt met vaste waarde in en de Duitse economie begon zich te herstellen. De regering voerde een vredelievende politiek en in 1926 werd Duitsland tot de Volkenbond toegelaten.

De wereld had echter niet voor de laatste maal over Hitler gehoord. Tijdens zijn verblijf in de gevangenis begon hij aan zijn boek "Mein Kampf"; het behandelde zijn loopbaan en zijn politieke inzichten. Hij verklaarde, dat het Duitse volk een heersersras vormde, dat voorbestemd was over de wereld te regeren. Niet de Duitsers, maar de Joden hadden volgens hem de nederlaag van Duitsland veroorzaakt; de Slavische volkeren, in het bijzonder de

Russen, vormden een minderwaardig ras, dat slechts voor uitroeiing geschikt was.

Toen Hitler nog binnen een jaar uit de gevangenis werd ontslagen, ging hij verder met het opbouwen van zijn partij. Hij beschikte al spoedig over talrijke militaire stoottroepen, de "bruinhemden". Ook was er een persoonlijke lijfwacht, de beruchte SS, geleid door Heinrich Himmler. Met de hulp van mensen als Josef Goebbels, een echt genie in het verdraaien van de waarheid, begonnen de nazi's aan de verkiezingscampagnes deel te nemen. En ze wonnen. In 1932 hadden ze 230 vertegenwoordigers in de rijksdag en in januari 1933 riep de Duitse president Von Hindenburg Hitler tot kanselier uit. Binnen enkele jaren werd Hitler absoluut heerser over Duitsland. Von Hindenburg was intussen gestorven. De leuze in Duitsland was "Ein Volk, ein Reich, ein Führer" - "Eén volk, één rijk, één leider". En de leider zou spoedig staat en volk langs de meest rampzalige wegen der geschiedenis voeren. Alle politieke partijen behalve die der nazi's werden verboden. Afvalligheid binnen de partij zelf werd meedogenloos bestraft. In 1934 werden meer dan zeventig nazi's, die een volgens Hitler te veel links gerichte politiek steunden, zonder vorm van proces terechtgesteld. Onder hen bevonden zich Roehm, voormalig leider van de "bruinhemden", en Strasser, één van de eerste nazieleiders.

Toen alle oppositie verdwenen was, regeerde Hitler met ijzeren vuist. Door autosnelwegen (die later als militaire banen zouden worden gebruikt) te laten aanleggen en door geweldige sommen voor de herbewapening uit te geven, verminderde hij de werkloosheid met negentig percent en verhoogde hij de industriële produktie van Duitsland. Maar de prijs was een aanvalspolitiek - in het Rijnland, in Oostenrijk, in Tsjecho-Slowakije en in Polen - waardoor oorlog onvermijdelijk werd. Duitsland ontkende een golf van onmenselijke wreedheid. In het begin van de jaren '40 werden uitroeiingskampen opgericht, onder andere in Auschwitz. In totaal werden ongeveer zes miljoen Joden op brutale wijze vermoord. Pas toen de Tweede Wereldoorlog was geëindigd, kon een begin worden gemaakt met de berechting van degenen die voor deze en andere gruwelen verantwoordelijk waren. Het proces vond plaats te Neurenberg.

Boven: Himmler, Hitler en Goebbels. **Midden:** Een concentratiekamp; een kaart van Hitlers autosnelwegen. **Onder:** De berechting van oorlogsmisdadigers te Neurenberg na de Tweede Wereldoorlog.

Globerama

HISTOIRE DES CIVILISATIONS MENS EN WERELD, VROEGER EN NU

CASTERMAN

HET AVONTUUR VAN MENS EN WETENSCHAP

KEURKOOP NEDERLAND

© ESCO PUBLISHING COMPANY

Le présent ouvrage est publié simultanément en
français (Casterman, Paris-Tournai)
allemand (International School, Cologne)
anglais (Odhams Press, Londres)
américain (International Graphic Society, New York)
danois (Munsgaard Scandinavisk Bogforlag)
finlandais (Munsgaard)
hollandais (Keurkoop, Rotterdam)
italien (Fratelli Fabbri, Milan)
portugais (Codex)
suédois (Munsgaard)

2e édition, 1964

KEURKOOP NEDERLAND

© ESCO PUBLISHING COMPANY

ALLE RECHTEN VOORBEHOUDEN VOOR ALLE LANDEN

Art © 1959 by Esco, Anvers

Text © 1963 by Casterman, Paris

Tous droits de traduction et de reproduction réservés.